

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.676/2019/4.

A tanács tagjai: dr. Szabó Klára a tanács elnöke, dr. Parlagi Mátyás előadó bíró, dr. Magosi Szilvia bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd

A III. rendű alperes:

A III. rendű alperes képviselője: dr. Szabó Natália Éva kamarai jogtanácsos

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: III. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 56.Pf.635.099/2018/4.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 25.P.94.245/2015/39.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi a III. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 110.615 (száztízezer-hatszáztizenöt) forint felülvizsgálati eljárési költséget.
- A le nem rótt 442.462 (négy száznegyvenkétezer-négy százhatvankettő) forint felülvizsgálati eljárési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A korábbi I. rendű alperes mint személytaxi vállalkozó vezette a korábbi II. rendű alperes tulajdonát képező személygépkocsit 2013. december 6. napján, amelynek a III. rendű alperesnél volt kötelező gépjármű-felelősségbiztosítása.
- [2] A taxi utasa a forgalom lassú haladása miatt jelezte a kiszállási szándékát, és a viteldíjat megfizette. A szám előtt a taxi forgalmi okból - anélkül, hogy a forgalomból kiállt volna - megállt, és az

utas kiszállás céljából kellő körültekintés nélkül kinyitotta a jármű jobb oldali hátsó ajtaját. Az ajtó neki ütközött a taxi jobb oldala mellett szabályosan közlekedő, a taxit éppen kikerülő, a felperes által vezetett Aprilia Rally típusú segédmotoros kerékpárnak, amellyel a felperes így balesetet szenvedett.

A kereset és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kártérítési igényt érvényesített a III. rendű alperessel szemben. Elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 345. § (1) bekezdésére, másodlagosan a régi Ptk. 339. §-ára, továbbá a régi Ptk. 536. § (1) bekezdésére és a (2) bekezdés c) pontjára, valamint a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgf tv.) 12. §-ára és a 28. §-ára hivatkozott.
- [4] Indokolása szerint nem alkalmazható a veszélyes üzemek találkozásra vonatkozó szabály, mert 50 cm³-nél kisebb hengerűrtartalmú segédmotoros kerékpárral közlekedett, így az nem minősül veszélyes üzemnek.
- [5] Az elsődleges keresetet arra alapította, hogy a III. rendű alperes felelőssége fennáll a veszélyes üzemi felelősség szabályai szerint. E felelősségi alakzat esetén nincs annak relevanciája, hogy a károkozó mozdulatsort ki hajtotta végre, ha az összefüggésben van a veszélyes üzem működésével. A III. rendű alperes csak akkor menthetné ki magát, ha bizonyítja, hogy a kárt elháríthatatlan külső ok okozta. A gépjármű ajtajának a kinyitása vitathatatlanul hozzá tartozik a gépjármű működéséhez, így az mindenképpen belső oknak minősül.
- [6] Másodlagos keresetét arra alapította, hogy a biztosított taxisofőr az utastól a fuvardíjat már korábban átvette, így tisztában kellett lennie azzal, hogy az utas bármikor kiszállhat a gépjárműből. A taxisofőr nem a tőle elvárható magatartást tanúsította azzal, hogy megszegte a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 40. §-ában írtakat, mert nem húzódott ki a menetirány szerinti jobb oldalra, az út szélére, és nem jelezte a megállási szándékát.
- [7] A III. rendű alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Indokolása szerint a kárt a gépjármű üzemeltetése során, de nem a biztosított, hanem az utas okozta, így a biztosító nem köteles a helytállásra.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság kötelezte a III. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.139.629 forintot, és ezen összegből az egyes megjelölt részösszegek után járó kamatot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

- [9] Indokolása szerint az út mellett szabályosan leálló gépjármű veszélyes üzemi jellege a gépjármű motorjának a kikapcsolásával szűnik meg. A tevékenység fokozottan veszélyes jellege akkor nem áll fenn, amikor a gépjárművet szabályszerűen leállítják, elvégzik a teljes üzemen kívüli állapot létrehozásához szükséges tevékenységeket, és megszűnik a gépkocsi emberi irányítás alatt tartása. A jelen ügyben a taxi nem állt ki a forgalomból, csupán a forgalom állt le, és a gépjármű utasa ezen forgalmi helyzetet kihasználva szállt ki a gépjárműből, miután a viteldíjat korábban kifizette. A motor leállítása nem történt meg, ezáltal a jármű fokozott védelmet igénylő veszélyessége nem szűnt meg. A biztosított felelősséggel tartozik az utas magatartásáért, mert a forgalomból nem állt ki, holott tisztában volt azzal, hogy az utas a gépjárművet el kívánja hagyni. E körben előzetesen egyeztettek, az utas a viteldíjat kifizette. A felperes által vezetett segédmotor a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján nem minősül fokozott veszéllyel járó tevékenységnek. Mindezek alapján döntött a kereset szerinti kártételek megalapozottságáról.
- [10] A III. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a marasztalás tőkeösszegét 4.424.629 forintra, a 2014. január 1-től fizetendő késedelmi kamat alapjául szolgáló résztőke összegét 25.000 forintról 10.000 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [11] Indokolása szerint a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése a veszélyes üzem fogalmát nem határozza meg, nem sorolja fel annak eseteit, így a jogi minősítés során az adott eset összes körülményét kell mérlegelni. A gépjármű veszélyes üzemi jellege nem szűnt meg azzal, hogy a forgalom leállása miatt, de a továbbhaladás szándékával rövid időre megállt. A veszélyes üzemi tevékenység körébe beletartozik mind a személygépkocsi, mind az általa igénybe vett közút, valamint az adott időpontban fennálló közlekedési helyzet. Mivel csak a forgalom állt le, de a taxi a forgalomból nem állt ki, annak szabályszerű leállítása - a motor kikapcsolásával - nem történt meg, ezért a taxi a perbeli esetben veszélyes üzemnek minősült.
- [12] A fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatója akkor is felel, ha a kár bekövetkezésében nem terheli vétkesség, csak elháríthatatlan külső ok bizonyítása esetén mentesülhet a felelősség alól. A gépjármű ajtajának a kinyitása hozzátartozik a veszélyes üzem működéséhez, ezért a III. rendű alperes nem mentesülhet. A III. rendű alperes biztosítottját a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján kártérítési felelősség, a III. rendű alperest pedig a régi Ptk. 559. § (1) bekezdése alapján helytállási kötelezettség terheli. Erre tekintettel részletesen indokolta az egyes kártételekkel kapcsolatos - részben eltérő - álláspontját.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset teljes elutasítását kérte.
- [14] Indokolása szerint a Kgyb tv. 12. §-a és a régi Ptk. 559. § (1) bekezdése alapján a biztosító a biztosított magatartásából eredő kár megtérítésére köteles. A biztosító helytállási kötelezettségéhez két együttes feltétel fennállása szükséges: a kárt a biztosított okozza, és azt a gépjármű üzemeltetése során okozzák. A Kgyb tv. 3. § 4. pontja alapján a biztosított a gépjármű biztosítással rendelkező üzembentartója és a gépjárművet vezető személy. A perbeli esetben az utas nyitotta ki a gépjármű ajtaját. Az ajtónyitás a veszélyes üzemi minőség körébe tartozik, de különbséget kell tenni a között, hogy ki nyitja ki az ajtót. Mivel az utas nem minősül biztosítottnak, így az ő magatartásából fakadó károk megtérítésére a III. rendű alperes nem kötelezhető.
- [15] A perbeli esetben a kárfelelősség alapja nem a régi Ptk. 345. §-a. A segédmotoros kerékpár veszélyes üzemnek minősül, hiszen annak gépi ereje más járműhöz képest kisebb, de sebessége elérheti a 40-50 km/h-t is, így komoly veszélyt jelenthet más járművek és a gyalogosok közlekedésére. A jogerős ítélettel szemben így a kimentés alapja nem a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése, hanem a régi Ptk. 346. § (1) bekezdése alapján a felróhatóság vizsgálata lenne, ha a kárt a biztosított okozta volna. Tekintettel azonban arra, hogy a károkozó a jármű utasa volt, aki a Kgyb tv. alapján nem biztosított, ezért a régi Ptk. 339. §-a alapján nem a III. rendű alperes, hanem a jármű utasa köteles helytállni az okozott kárért.
- [16] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Indokolása szerint a III. rendű alperes helytállni tartozik a veszélyes üzemi felelősség szerint felelős üzembentartó helyett. A segédmotoros kerékpár nem minősül veszélyes üzemnek, mert a bírói gyakorlat 50 cm³-ig nem tekinti azokat veszélyes üzemnek, így nem irányadó a régi Ptk. 346. § (1) bekezdése. A felperes másodlagosan az általános kárfelelősségi alakzatra is hivatkozott, mert a gépjármű vezetője a KRESZ szabályait megszegve nem az elvárható gondossággal járt el az utas kiszállása körében, így vétkességi alapon is felelős lenne a károkozásért. A vezető előre tudott arról, hogy az utas nem a forgalomból való kiállítás után fog kiszállni a gépjárműből, hanem úgy, hogy a gépjármű a forgalomban való résztvevőként a kocsisorban marad. A veszélyes üzemi felelősség körében nemcsak a biztosított által okozott károkat, hanem a gépjármű üzemeltetése során okozott károkat kell megtéríteni a Kgyb tv. 12. §-a alapján. Az objektív felelősség körében annak viselője mindenért felel, ami a veszélyes üzem körébe tartozik. A kimentés pedig nem vezethetett eredményre, mert az ajtó kinyitása a gépjármű működési körén belül álló körülmény. Az objektív elháríthatatlanság sem áll fenn, hiszen a baleset elhárítható lett volna, ha a gépjármű vezetője a

szabályokat betartva az út széléhez húzódik, és a járda mellett megállva engedí kiszállni az utast.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [17] A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 272. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolás szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása, mert ezek határozzák meg a Kúria felülbírálati lehetőségének a tartalmi és perjogi kereteit.
- [18] A felülvizsgálat a fellebbezés alapján meghozott jogerős ítélet jogkérdésben állított hibájának az orvoslására szolgáló rendkívüli perorvoslat. A Kúria következetes gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárásnak nem lehet a tárgya olyan új körülmény, amelyre a fél korábban nem hivatkozott (EBH 2002.653.). A felülvizsgálati eljárás során azt kell vizsgálni, hogy a jogerős ítélet a meghozataláig rendelkezésre álló előadások alapján jogszerű-e (EBH 2009.1976.). Nem lehet a felülvizsgálati eljárás tárgya az olyan új jogi álláspont, amelyet az eljárt bíróságok - a fél ilyen tartalmú hivatkozása hiányában - nem vizsgáltak (EBH 2011.2399.). A korábban eljárt bíróságok nem követhettek el jogszabálysértést olyan kérdéssel kapcsolatban, amellyel erre irányuló kérelem hiányában nem foglalkozhattak (BH 2017.232.).
- [19] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a felperes által vezetett segédmotoros kerékpár veszélyes üzemnek minősül, ezért a kimentést a jogerős ítéletben feltüntetett régi Ptk. 345. § (1) bekezdése helyett a régi Ptk. 346. § (1) bekezdése alapján kellett volna vizsgálni.
- [20] A felperes keresetlevelében kifejezetten hivatkozott arra, hogy a jelen ügyben nem alkalmazható a veszélyes üzemek találkozására vonatkozó szabály, mert a felperes 50 cm³-nél kisebb hengerűrtartalmú segédmotoros kerékpárral közlekedett, így az nem minősül veszélyes üzemnek. A III. rendű alperes az elsőfokú eljárás során nem hivatkozott arra, hogy a felperes által vezetett segédmotoros kerékpár veszélyes üzemnek minősülne. Az elsőfokú bíróság a felelősséget a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján vizsgálta, és ítéletében kifejezetten rámutatott arra, hogy a felperes által vezetett segédmotor vezetése nem minősül fokozott veszéllyel járó tevékenységnek. A III. rendű alperes fellebbezésében sem hivatkozott arra, hogy a felperes által vezetett segédmotoros kerékpár veszélyes üzemnek minősülne, ezért

ebben a kérdésben a jogerős ítélet sem foglalt állást.

- [21] A III. rendű alperes korábbi hivatkozásának hiányában sem az első-, sem a másodfokú eljárásnak nem volt tárgya az a kérdés, hogy a felperes által vezetett segédmotoros kerékpár veszélyes üzemnek minősülne, ezért ezt a Kúria sem vizsgálhatta.
- [22] A Kúriának ezért abban a kérdésben kellett állást foglalnia, a jogerős ítélet sérti-e a Kgyb tv. 12. §-át azzal a döntéssel, hogy a biztosítás kiterjed az utas ajtónyitásából eredő kártérítési igény kielégítésére.
- [23] A Kgyb tv. 12. §-a szerint a biztosítás azoknak a megalapozott kártérítési igényeknek a kielégítésére terjed ki, amelyeket a biztosított személyekkel szemben támasztanak a gépjármű üzemeltetése során okozott károk miatt. A régi Ptk. 559. § (1) bekezdése szerint felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító mentesítse őt olyan kár megtérítése alól, amelyért jogszabály szerint felelős. A biztosítás ezért nem csak a biztosított által okozott károkra terjed ki, hanem mindazokra a kártérítési igényekre, amelyekért a biztosított jogszabály szerint felelős.
- [24] A perben a III. rendű alperes nem vitatta, hogy az ajtónyitás a veszélyes üzemi minőség körébe tartozik, így a kárt a gépjármű üzemeltetése során okozták. Kizárólag arra hivatkozott, hogy azt az utas és nem a biztosított okozta, ezért a biztosító nem köteles a kárigény kielégítésére. A Kgyb tv. 12. §-a és a régi Ptk. 559. § (1) bekezdése alapján így azt kellett vizsgálni, hogy a felperes kártérítési igénye megalapozott-e a biztosítottal szemben, a biztosított jogszabály szerint felelős-e a kárért.
- [25] A régi Ptk. 345. §-a a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató személy (üzembentartó) felelősségét szabályozza. Az üzembentartó érdekében történik a veszélyes tevékenység, ő az, aki a veszélyes üzemet fenntartja, tartósan üzemelteti, működteti, azzal rendelkezni jogosult. A fokozott veszéllyel járó tevékenység az üzembentartó felügyelete, irányítása, ellenőrzése mellett valósul meg, ő köteles a fokozott veszély elleni védekezésre.
- [26] Az üzembentartó nem feltétlenül azonos a közvetlen károkozóval. A veszélyes üzemi felelősség lényege, hogy az üzembentartó akkor is köteles a fokozott veszéllyel járó tevékenységből eredő kárt megtéríteni, ha azt ténylegesen nem ő okozta, mert a felelősség alapja az üzembentartói minőség. Ha az üzembentartó és a közvetlen károkozó személye elválik, akkor az üzembentartó a veszélyes üzemi felelősség, a közvetlen károkozó az általános deliktualis kárfelelősség alapján lehet felelős a károsulttal szemben a régi Ptk. 344. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen. A régi Ptk. 337. § (1) bekezdése szerint pedig egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik.
- [27] A jelen ügyben nem volt vitás, hogy az ajtó kinyitása a fokozott veszéllyel járó tevékenység körébe esik, így a régi Ptk. 345. § (1) bekezdése alapján az üzembentartó köteles az ebből eredő kárt

megtéríteni. Az ajtó kinyitása miatt az üzembentartóval szemben támasztott kártérítési igény ezért megalapozott, így a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás kiterjed annak kielégítésére a Kgf tv. 12. §-a alapján.

- [28] A fentiekre figyelemmel a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályt, ezért azt a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] A III. rendű alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő felperes képviselőjével felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és a 3. § (5) bekezdése alapján határozta meg.
- [30] A III. rendű alperes teljes személyes illetékmentességére figyelemmel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja és a 4. § (1) bekezdése, valamint a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján.
- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [32] Az ítélet ellen a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2020. április 20.

. Szabó Klára s.k. a tanács elnöke, Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó bíró, Dr. Magosi Szilvia s.k. bíró